

Управління капіталом та дивідендною політикою в корпоративних фінансах великих корпорацій

Малець Василь Васильович

аспірант, Львівський університет бізнесу і права, м. Львів, Україна,

<https://orcid.org/0009-0002-5523-291X>

Прийнято: 26.01.24 | Опубліковано: 29.02.24

Анотація: Ефективний розподіл та управління ресурсами капіталу мають велике значення для забезпечення життєдіяльності та розвитку великих корпорацій у сучасному бізнес-середовищі. У сфері корпоративних фінансів управління капіталом та дивідендна політика відіграють вирішальну роль у формуванні фінансової структури та результатів діяльності підприємств. У статті розглядаються актуальність, стратегії та наслідки управління капіталом і дивідендної політики в контексті діяльності великих корпорацій.

Мета статті – надати комплексний аналіз того, як великі корпорації управляють своїм капіталом і формують дивідендну політику для оптимізації акціонерної вартості, враховуючи різні внутрішні та зовнішні фактори.

Методи: аналіз, синтез, абстрагування, порівняння.

Результати. Виявлено суттєві взаємозв'язки між рішеннями щодо управління капіталом, дивідендною політикою та ключовими фінансовими показниками, такими як прибутковість, ліквідність та леверидж.

Водночас у дослідженні проаналізовано фактори, що впливають на управління капіталом та вибір дивідендної політики, зокрема стан галузі, регуляторне середовище та ринкова кон'юнктура. Також висвітлено вплив макроекономічних змінних та практики корпоративного управління на рішення щодо управління капіталом.

Висновки. Результати дослідження наголошують на важливості збалансованого підходу до управління капіталом та формування дивідендної політики з урахуванням довгострокових інтересів як акціонерів, так і корпорації. Отримані дані свідчать про те, що ефективні стратегії розподілу капіталу та дивідендна політика сприяють підвищенню акціонерної вартості та фінансової стабільності, тим самим сприяючи сталому зростанню великих корпорацій.

Перспективи. Проведене дослідження окреслює кілька напрямів майбутніх наукових розвідок, серед яких вивчення ролі поведінкових факторів у прийнятті рішень щодо управління капіталом, дослідження впливу технологічного прогресу на формування дивідендної політики, а також аналіз ефективності альтернативних теорій структури капіталу в різних ринкових умовах. Загалом, стаття є внеском в існуючу базу знань у сфері корпоративних фінансів і надає важливу інформацію як для практиків, так і для політиків та науковців.

Ключові слова: капіталовкладення, корпоративне фінансування, акціонери, дивідендна політика, фінансовий аналіз, оцінка ризику, інвестиційні рішення.

Management of Capital and Dividend Policy in Corporate Finance of Large Corporations

Vasyl Malets

PhD student, Lviv University of Business and Law, Lviv, Ukraine,

<https://orcid.org/0009-0002-5523-291X>

Abstract: *Effective allocation and management of capital resources are crucial for sustaining and growing large corporations in the modern business environment. Among the most critical decisions in corporate finance, capital management and dividend policy play pivotal roles in shaping the financial structure and performance of these enterprises. This article explores the relevance, strategies, and consequences of capital management and dividend policy within the context of large corporations.*

The purpose of the article is to provide a comprehensive understanding of how large corporations manage their capital and formulate dividend policies to optimize shareholder value, considering various internal and external factors.

Methods: analysis, synthesis, abstraction, comparison.

Results. Significant interrelations between capital management decisions, dividend policy, and key financial indicators such as profitability, liquidity, and leverage have been identified. Simultaneously, this study analyzes factors influencing capital management and dividend policy choices, including industry conditions, regulatory environment, and market conditions. It also highlights the impact of macroeconomic variables and corporate governance practices on these decisions.

Conclusions. The research results underscore the importance of a balanced approach to capital management and dividend policy formation, taking into account the long-term interests of both shareholders and the corporation. The obtained data indicate that effective capital allocation strategies and dividend policies contribute to increasing shareholder value and financial stability, thereby fostering the sustainable growth of large corporations.

Perspectives. In the future, the conducted research outlines several directions for future scientific inquiry, including the study of the role of behavioral factors in capital management decision-making, exploration of the impact of technological progress on dividend policy formation, and analysis of the effectiveness of alternative theories of capital structure in different market conditions. Overall, this work contributes to the existing knowledge base in corporate finance and provides important information for practitioners, policymakers, and scholars.

Key words: *capital investment, corporate financing, shareholders, dividend policy, financial analysis, risk assessment, investment decisions.*

Постановка проблеми. У сфері корпоративних фінансів ефективне управління капіталом та формування дивідендної політики є ключовими елементами, що визначають фінансовий стан та траєкторію сталого зростання великих корпорацій. Актуальність дослідження полягає в тому, що управління капіталом та дивідендна політика мають величезний вплив на максимізацію акціонерної вартості, результати діяльності компанії та загальну конкурентоспроможність на ринку. Однак в умовах змін ринкової кон'юнктури, технологічного прогресу, регуляторних змін та економічної невизначеності великі корпорації зіштовхуються з багатогранними проблемами в управлінні цими фінансовими стратегіями. Ці виклики охоплюють оптимізацію структури капіталу, розподіл ресурсів, визначення коефіцієнтів дивідендних виплат та балансування між реінвестуванням для зростання та розподілом прибутку між

акціонерами. Складність цих питань підсилюється різноманітними потребами та очікуваннями зацікавлених сторін, включаючи акціонерів, кредиторів, менеджмент та регуляторні органи. Мета дослідження – проаналізувати сучасні питання управління капіталом та дивідендної політики, висвітлити складні взаємозв'язки між фінансовими рішеннями, корпоративними цілями та зовнішніми факторами впливу.

Огляд літератури. Управління капіталом та дивідендна політика є важливими аспектами корпоративних фінансів, особливо для великих корпорацій, які намагаються оптимізувати добробут акціонерів та підтримувати фінансову стабільність. Протягом багатьох років наукові дослідження вивчали різні аспекти цих тем, виявляли складні взаємозв'язки та досліджували їх вплив на прийняття корпоративних рішень [1–15].

В основі управління капіталом лежить розподіл і використання фінансових ресурсів для максимізації прибутку за мінімізації ризиків. Традиційні теорії, такі як теорема Модільяні-Міллера, надали фундаментальне розуміння, припускаючи, що за певних припущень вартість фірми не залежить від структури її капіталу. Однак подальші емпіричні дослідження висвітлили відхилення від цих ідеалізованих умов, указуючи на важливість таких факторів, як податки, витрати на банкрутство та агентські конфлікти у формуванні рішень щодо структури капіталу [1–2]. Це призвело до появи альтернативних теорій, включаючи теорію ієрархії та теорію компромісів, які стверджують, що фірми надають перевагу внутрішньому фінансуванню та балансують між боргом і власним капіталом, щоб зменшити інформаційну асиметрію та витрати від фінансових криз [3–4].

Незважаючи на значний прогрес у розумінні детермінант структури капіталу, залишається кілька невирішених питань. Однією з таких проблем є оптимальне співвідношення боргових зобов'язань для великих корпорацій, особливо в мінливому та невизначеному бізнес-середовищі [5]. Хоча теоретичні підходи дають уявлення про це, практична реалізація залишається складним завданням через різноманітну галузеву специфіку, регуляторне середовище та ринкову кон'юнктуру. Вплив макроекономічних факторів, таких як процентні ставки та інфляція, на рішення щодо структури капіталу потребує подальшого наукового дослідження, особливо в контексті глобальної економічної взаємозалежності [6].

Дивідендна політика, з іншого боку, стосується розподілу прибутку між акціонерами у формі дивідендів та нерозподіленого прибутку. Традиційні теорії, включаючи теорію іррелевантності дивідендів, запропоновану Міллером та Модільяні (1961), припускають, що дивідендна політика не впливає на вартість компанії, оскільки інвестори можуть створити бажаний потік дивідендів шляхом коригування портфеля. Втім, емпіричні дані свідчать про важливість дивідендної політики для впливу на сприйняття інвесторів, сигналізуючи про якість компанії та надаючи інформацію про майбутні грошові потоки [7–8].

Останні дослідження розширили сферу вивчення питань управління капіталом та дивідендної політики, включивши до неї такі аспекти, як структура корпоративного управління, практика сталого розвитку і вплив технологічного прогресу. Дослідження, що вивчають роль механізмів корпоративного управління, таких як склад ради директорів та винагорода керівників, висвітлюють їх вплив на рішення щодо структури капіталу та дивідендної політики [9–10]. Більше того, зростаюча увага до екологічних, соціальних та управлінських факторів (ESG) спонукала до дослідження взаємозв'язку між ініціативами зі сталого розвитку і фінансовими показниками, що має наслідки для стратегій розподілу капіталу та створення акціонерної вартості [11–12].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на численні дослідження, існує декілька невирішених питань, пов'язаних із дивідендною політикою, особливо в контексті великих корпорацій. Одне з таких питань стосується визначальних факторів, що впливають на коефіцієнт дивідендних виплат, включаючи

прибутковість компанії, можливості зростання та уподобання акціонерів. Хоча існуючі теорії дають певні уявлення, взаємодія цих факторів у різних організаційних контекстах потребує подальшого вивчення. До того ж вплив дивідендної політики на інвестиційні рішення компаній і створення довгострокової вартості залишається предметом наукових дискусій, а суперечливі емпіричні дані вимагають подальшого дослідження балансу між дивідендами та внутрішнім реінвестуванням.

Постановка завдання. Метою дослідження є вивчення комплексного взаємозв'язку між управлінням капіталом та дивідендною політикою в рамках корпоративних фінансів в контексті діяльності великих корпорацій. Відповідно до мети було поставлено та вирішено такі завдання: дослідити тенденції та закономірності стратегій управління капіталом, що застосовуються корпораціями, та проаналізувати їх вплив на дивідендну політику; оцінити фактори, що впливають на вибір між нерозподіленим прибутком та зовнішнім фінансуванням під час прийняття рішень щодо структури капіталу корпораціями, а також те, як ці рішення згодом впливають на коефіцієнти дивідендних виплат; дослідити роль механізмів корпоративного управління, таких як склад ради директорів та структура винагороди керівників, у формуванні взаємозв'язку між рішеннями щодо управління капіталом та дивідендною політикою в корпораціях; проаналізувати вплив макроекономічних факторів, галузевої специфіки та регуляторного середовища на взаємозв'язок між стратегіями управління капіталом і дивідендною політикою в контексті діяльності корпорацій.

Результати дослідження. Управління капіталом у корпоративних фінансах є важливим аспектом, який охоплює різні підходи та стратегії, спрямовані на оптимізацію розподілу та використання фінансових ресурсів в організації. Розуміння теоретичних аспектів управління капіталом передбачає вивчення самої концепції капіталу, дослідження різних стратегій, що застосовуються для ефективного управління капіталом, а також аналіз різноманітних факторів, які впливають на прийняття рішень у цій сфері.

Під капіталом у корпоративних фінансах розуміють фінансові ресурси, доступні для компанії, що включають як власний, так і позиковий капітал. Власний капітал являє собою частку власності в компанії, зазвичай у формі звичайних акцій, тоді як позиковий капітал – це запозичені кошти, які компанія зобов'язана повертати з часом, часто з відсотками. Разом ці форми капіталу забезпечують фінансову основу для діяльності компанії, інвестицій та ініціатив зростання [10].

Управління капіталом відіграє ключову роль у визначенні оптимального співвідношення між власним та позиковим капіталом для досягнення цілей компанії та збільшення її акціонерної вартості. Одним із фундаментальних напрямів управління капіталом є поняття структури капіталу, яке передбачає співвідношення власного та позикового капіталу, що використовується для фінансування діяльності компанії. На рішення щодо структури капіталу впливають різні фактори, включаючи вартість капіталу, фактори ризику, ринкові умови та перспективи зростання компанії.

Для ефективного управління капіталом необхідно досягти баланс між перевагами та ризиками, пов'язаними з різними джерелами фінансування. Наприклад, боргове кредитування може забезпечувати податкові пільги та нижчу вартість капіталу порівняно з акціонерним капіталом, але воно також збільшує фінансовий леверидж і залежність компанії від коливань відсоткових ставок. З іншого боку, надмірна залежність від акціонерного фінансування може призвести до зменшення частки власності існуючих акціонерів і зниження прибутку на акцію.

Стратегія управління капіталом не обмежується лише визначенням структури капіталу, але й включає бюджетування капіталу та прийняття інвестиційних рішень. Капітальне бюджетування передбачає оцінку потенційних інвестиційних можливостей для розподілу капіталу на проєкти, які принесуть найбільшу віддачу порівняно з

можливими ризиками. Цей процес передбачає оцінку таких факторів, як очікувані грошові потоки від проєкту, профіль ризику, інвестиційний горизонт і стратегічне узгодження із цілями компанії [13].

Фактори, що впливають на управління капіталом, різноманітні та змінні, починаючи від внутрішніх чинників, таких як фінансові результати, потреби в ліквідності та перспективи зростання, і закінчуючи зовнішніми факторами, такими як економічні умови, регуляторні вимоги та ринкові тенденції. Наприклад, економічний спад може обмежити доступ до зовнішніх джерел фінансування і вимагати консервативних методів управління капіталом для збереження фінансової стабільності.

До того ж галузеві фактори та конкурентна ситуація впливають на управління капіталом, оскільки компанії мають адаптувати свої фінансові стратегії, щоб відповідати динаміці ринку і використовувати можливості для зростання. Технологічний прогрес, зміни в споживчих настроях та регуляторні зміни теж впливають на пріоритети в управлінні капіталом, змушуючи компанії інвестувати в інновації, розширення або реструктуризацію.

Ефективне управління капіталом – це не лише оптимізація співвідношення власного та позикового капіталу, але й забезпечення ефективного використання наявних фінансових ресурсів. Це передбачає запровадження ретельного фінансового планування та механізмів контролю для моніторингу капітальних витрат, управління оборотним капіталом та зменшення фінансових ризиків.

Управління капітальними витратами передбачає оцінку інвестиційних проєктів на основі їхнього потенціалу щодо створення довгострокової вартості для компанії. Використовуючи такі методи, як аналіз чистої приведеної вартості (NPV), внутрішня норма рентабельності (IRR) та розрахунок періоду окупності, компанії можуть оцінити прибутковість і життєздатність запропонованих капітальних інвестицій. Аналіз стійкості допомагає визначити вплив різних припущень і невизначеностей на результати інвестицій, що сприяє прийняттю обґрунтованих рішень.

Ефективне управління оборотним капіталом має важливе значення для підтримки ліквідності та операційної стабільності. Це включає оптимізацію рівнів грошових коштів, запасів, дебіторської та кредиторської заборгованості для забезпечення безперебійної повсякденної діяльності, мінімізації фінансових витрат та ресурсів, що не використовуються. Такі методи, як прогнозування грошових потоків, аналіз оборотності запасів та управління дебіторською заборгованістю, допомагають компаніям досягти балансу між ліквідністю та прибутковістю [14].

Управління фінансовими ризиками є ще одним важливим аспектом управління капіталом, який зосереджується на виявленні, оцінюванні та пом'якшенні ризиків, що можуть негативно вплинути на фінансові результати та платоспроможність компанії. До поширених фінансових ризиків належать ризик зміни процентної ставки, валютний ризик, кредитний ризик і ризик ліквідності. Компанії використовують різні стратегії хеджування, такі як деривативи, страхування та диверсифікація, щоб застрахуватися від цих ризиків і захистити своє фінансове становище.

Зовнішні чинники теж мають значний вплив на рішення щодо управління капіталом. Регуляторні вимоги, стандарти бухгалтерського обліку та податкова політика формують фінансовий клімат, впливаючи на вибір компаніями джерел фінансування та пріоритети розподілу капіталу. Наприклад, зміни в податковому законодавстві можуть вплинути на привабливість певних варіантів фінансування, тоді як регуляторні вимоги можуть накладати певні обмеження на коефіцієнт боргового навантаження або вимоги до показників достатності капіталу [15].

Ринкова ситуація та настрої інвесторів також відіграють важливу роль у формуванні стратегій управління капіталом. Приймаючи рішення про розподіл капіталу, компанії мають ураховувати волатильність ринку, очікування інвесторів та

конкурентний тиск. Такі фактори, як показники фондового ринку, галузеві тенденції та довіра інвесторів, можуть впливати на здатність компанії залучати капітал, реалізовувати стратегічні ініціативи та зберігати підтримку акціонерів.

Дивідендна політика – це сукупність правил і принципів, яких дотримується керівництво компанії під час визначення розміру та періодичності виплати дивідендів своїм акціонерам. Це важливий аспект корпоративних фінансів, який впливає на фінансову структуру компанії, її акціонерну вартість та загальне сприйняття на ринку. Розуміння дивідендної політики вимагає розуміння різних фінансових концепцій та аспектів.

По суті, дивіденди – це частина прибутку компанії, яка розподіляється між її акціонерами як винагорода за їх інвестиції в компанію. Рішення про те, чи виплачувати дивіденди, скільки виплачувати і коли їх виплачувати, не приймається керівництвом з легковажністю. Це рішення ретельно оцінюється на основі декількох факторів, включаючи фінансовий стан компанії, перспективи зростання, потреби в капіталі та очікування акціонерів.

Однією з головних цілей дивідендної політики є досягнення балансу між утриманням прибутку для реінвестування в бізнес і виплатою частини прибутку акціонерам. Цей баланс має важливе значення, оскільки нерозподілений прибуток часто використовується для фінансування ініціатив з розвитку, науково-дослідних проєктів, погашення боргів або придбань, що є важливими для довгострокового успіху компанії. З іншого боку, акціонери зазвичай очікують отримання дивідендів як джерела регулярного доходу і як сигналу фінансової стійкості та стабільності компанії.

Існує декілька різних дивідендних політик, кожна з яких має свої наслідки для акціонерів та компанії. До них належить політика забезпечення стабільних дивідендів, коли компанія прагне підтримувати незмінний рівень дивідендних виплат протягом певного періоду часу, незалежно від коливань прибутку. Така політика забезпечує акціонерам передбачувані потоки доходу, але може обмежувати здатність компанії інвестувати в можливості зростання в періоди економічної невизначеності [16].

Як варіант, компанії можуть застосовувати політику залишкових дивідендів, коли дивіденди виплачуються із залишкового прибутку після фінансування всіх проєктів з позитивною чистою теперішньою вартістю (NPV). Така політика надає пріоритет інвестиціям у проєкти, що генерують найвищі прибутки, і підтримується прихильниками максимізації добробуту акціонерів. Однак вона може призвести до нерегулярних виплат дивідендів, що може бути неприйнятним для інвесторів, орієнтованих на дохід.

Деякі компанії можуть взагалі відмовитися від виплати дивідендів і реінвестувати весь прибуток у бізнес, дотримуючись політики нульових дивідендів. Такий підхід поширений серед компаній, орієнтованих на зростання, особливо в галузях з високою потребою в капіталі, таких як технології або біотехнології. Зберігаючи весь прибуток, такі компанії можуть фінансувати активні стратегії розширення і потенційно досягати вищих довгострокових прибутків для акціонерів.

На додачу до цих основних принципів дивідендної політики компанії можуть також ураховувати інші фактори під час визначення своєї дивідендної стратегії. Ці фактори включають податкові аспекти, законодавчі обмеження, ринкові умови, прогнози грошових потоків та побажання з боку інституційних інвесторів.

Дивіденди відіграють ключову роль у корпоративних фінансах великих компаній, оскільки слугують важливим механізмом розподілу прибутку між акціонерами. Рішення про виплату дивідендів відображає не лише фінансові результати компанії, але й її стратегічні цілі, структуру капіталу та очікування інвесторів. Розуміння важливості дивідендів вимагає аналізу різних аспектів, зокрема їх впливу на інвесторів, оцінку вартості компанії та фінансовий менеджмент [7].

З точки зору компаній рішення про виплату дивідендів передбачає баланс між інтересами акціонерів та необхідністю утримувати капітал для майбутніх можливостей розвитку. Хоча дивіденди – це спосіб винагороди акціонерів, вони також є зобов'язанням щодо ресурсів, які в іншому випадку могли би бути використані для реінвестування в бізнес. Визначаючи належний рівень дивідендів, компанії повинні оцінити свій фінансовий стан, перспективи зростання та потреби в капіталі. Нездатність знайти правильний баланс між дивідендами й нерозподіленим прибутком може призвести до фінансового напруження або втрачених можливостей для розвитку.

Розмір дивідендів відіграє важливу роль у формуванні уявлення інвесторів про фінансовий стан та результати діяльності компанії. Історія послідовних виплат дивідендів часто інтерпретується як ознака стабільності та надійності, що свідчить про те, що компанія генерує стабільні прибутки і впевнена у своїх майбутніх перспективах. І навпаки, раптове скорочення або призупинення виплати дивідендів може викликати занепокоєння інвесторів щодо фінансового стану або стратегічного напрямку розвитку компанії. Корпорації повинні виважено керувати своєю дивідендною політикою, щоб зберегти довіру інвесторів та сприяти досягненню своїх довгострокових цілей.

Дивіденди можуть впливати на оцінку компанії на фінансових ринках. Акції, що виплачують дивіденди, часто оцінюються інакше, ніж акції, що не виплачують дивіденди, оскільки інвестори зазвичай надають премію компаніям, які пропонують вигідні дивідендні виплати. Модель дисконтування дивідендів (DDM) – це загальноновживаний підхід до оцінювання поточної вартості всіх майбутніх дивідендних виплат для визначення внутрішньої вартості акції. Збільшення дивідендних виплат або очікування зростання дивідендів у майбутньому призводить до зростання цін на акції та збільшення прибутковості акціонерів.

Однак важливо розуміти, що не всі компанії виплачують дивіденди, а дивідендна політика може суттєво відрізнятись залежно від галузі та стадії розвитку підприємства. Деякі компанії, особливо ті, що працюють у швидкозростаючих секторах, таких як технології чи біотехнології, можуть надавати перевагу реінвестуванню прибутку в дослідження і розробки, придбання або розширення, а не розподілу його серед акціонерів. Такі компанії часто вважають за краще покладатися на приріст капіталу, щоб забезпечити повернення коштів інвесторам, а не на дивіденди [3].

Корпоративне управління відіграє ключову роль у формуванні фінансового стану та результатів діяльності великих компаній, особливо в частині формування капіталу і розподілу дивідендів. Воно слугує основою, за допомогою якої встановлюються, контролюються та досягаються цілі компанії, забезпечуючи підзвітність, прозорість та справедливість для всіх залучених учасників. Ефективні практики корпоративного управління не лише захищають інтереси акціонерів, але й сприяють довгостроковій стійкості та зростанню великих компаній.

Однією з основних функцій корпоративного управління у формуванні капіталу є створення механізмів ефективного розподілу та використання ресурсів. Визначаючи чіткі процеси прийняття рішень та розподіляючи обов'язки між керівництвом, радою директорів та акціонерами, корпоративне управління допомагає зменшити міжвідомчі конфлікти й гарантує, що капітал розподіляється таким чином, щоб максимізувати акціонерну вартість. Сюди входить оцінка інвестиційних можливостей, управління ризиками та підтримання оптимального балансу між борговим та акціонерним фінансуванням для оптимізації структури капіталу компанії.

Також корпоративне управління відіграє вирішальну роль у полегшенні доступу до ринків капіталу. Компанії з надійною системою управління мають більше шансів залучити інвестиції від інституційних інвесторів та кредиторів завдяки підвищенню прозорості, надійності та достовірності фінансової звітності й розкриття інформації. Ефективні практики корпоративного управління, такі як незалежний нагляд наглядової

ради, ефективний внутрішній контроль та дотримання нормативних вимог, викликають довіру серед інвесторів, знижуючи вартість капіталу та розширюючи доступ до джерел фінансування для ініціатив з розвитку та розширення бізнесу [8].

Дивідендна політика – ще один ключовий аспект, на який впливає корпоративне управління, відображає прихильність компанії до акціонерної вартості та стратегії розподілу капіталу. Рада директорів, керуючись принципами корпоративного управління, встановлює дивідендну політику, яка забезпечує баланс між поверненням прибутку акціонерам та утриманням прибутку для реінвестування в бізнес. Рішення щодо часу, частоти та розміру дивідендів приймаються на основі різних факторів, включаючи фінансові результати компанії, генерування грошових потоків, потреби в капіталі та перспективи зростання.

Механізми корпоративного управління, такі як коефіцієнти виплати дивідендів, стабільність дивідендів та програми реінвестування дивідендів, допомагають узгодити інтереси менеджменту та акціонерів під час прийняття рішень щодо розподілу дивідендів. Прозора комунікація та практика розкриття інформації забезпечують належне інформування акціонерів про дивідендну політику і фактори, що впливають на рішення про виплату дивідендів. Зміцнюючи довіру і підзвітність, ефективне корпоративне управління підвищує рівень задоволеності та лояльності акціонерів, тим самим підтримуючи репутацію компанії та її ринкову оцінку.

Корпоративне управління також слугує захистом від управлінського опортунізму та конфлікту інтересів під час розподілу дивідендів. Незалежні директори, аудиторські комітети та положення про права акціонерів діють як система стримувань і противаг, гарантуючи, що дивіденди розподіляються справедливо і відповідно до фінансових результатів компанії та її довгострокових цілей. Заохочуючи етичну поведінку, доброчесність і підзвітність керівників компаній, система корпоративного управління знижує ризик маніпуляцій з дивідендами або їх використання в особистих цілях, зберігаючи багатство акціонерів та довіру до керівництва компанії [17].

Управління капіталом та дивідендна політика є важливими аспектами корпоративних фінансів для великих корпорацій, оскільки вони безпосередньо впливають на акціонерну вартість і загальний фінансовий стан. Особливості дивідендної політики та управління капіталом відомих великих світових корпорацій наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Дивідендна політика та управління капіталом великих світових корпорацій [1]

Назва компанії	Управління капіталом	Дивідендна політика
Apple Inc	Apple відома своїми ефективними стратегіями управління капіталом. Компанія має значний грошовий резерв, який вона використовує для різних цілей, включаючи дослідження та розробки, придбання та повернення вартості акціонерам через дивіденди та викуп акцій.	Apple започаткувала свою дивідендну політику у 2012 році після тривалої паузи. Відтоді компанія постійно збільшує свої дивідендні виплати. Дивідендна політика розглядається як спосіб залучення та утримання інвесторів, які шукають інвестиції, що приносять дохід.
Microsoft Corporation	Microsoft ретельно управляє своїм капіталом, використовуючи його для стратегічних закупівель, досліджень і розробок, а також для підтримки стійкого балансу.	Microsoft має послідовну дивідендну політику і з роками збільшує свої дивідендні виплати. Компанія також бере участь у викупі акцій, що ще

	Компанія відома своєю потужною генерацією грошових потоків та ефективним використанням капіталу.	більше підвищує акціонерну вартість.
ExxonMobil Corporation	Будучи однією з найбільших нафтогазових компаній у світі, ExxonMobil зосереджується на капіталомістких проєктах, таких як розвідка та видобуток. Компанія управляє своїм капіталом, щоб забезпечити стабільні інвестиції в ці проєкти, водночас підтримуючи стабільний баланс.	ExxonMobil має довгу історію дивідендних виплат і вважається однією з найнадійніших компаній, що виплачують дивіденди в енергетичному секторі. Незважаючи на коливання цін на нафту, компанія зберегла свої дивідендні виплати, забезпечуючи стабільність доходів акціонерів.
Amazon.com, Inc.	Історично склалося так, що компанія Amazon віддавала перевагу реінвестуванню грошових потоків у розширення своєї діяльності, інвестиції в інновації та розширення інфраструктури. Такий підхід призвів до швидкого зростання, але відносно нижчих дивідендних виплат порівняно з деякими іншими технологічними гігантами.	Amazon традиційно не пропонує акціонерам дивіденди. Замість цього компанія зосереджується на збільшенні капіталу за допомогою стратегій, орієнтованих на зростання. Однак у міру того, як компанія розвивається, може зростати тиск на неї з боку інвесторів, орієнтованих на отримання прибутку, з метою залучення дивідендної політики.

Джерело: власна розробка автора

Взаємозв'язок між управлінням капіталом та дивідендною політикою великих компаній є складним і багатоаспектним напрямом корпоративних фінансів. Управління капіталом передбачає стратегічний розподіл і використання фінансових ресурсів для оптимізації акціонерної вартості, тоді як дивідендна політика стосується рішень щодо розподілу прибутку між акціонерами. Ці два компоненти нерозривно пов'язані між собою, оскільки структура капіталу та інвестиційні рішення компанії безпосередньо впливають на її здатність виплачувати дивіденди.

Одним з основних факторів впливу управління капіталом на дивідендну політику є структура капіталу компанії. Спосіб, в який компанія залучає капітал та управляє ним – за рахунок власного чи позикового фінансування – впливає на її фінансову гнучкість, а отже, і на здатність виплачувати дивіденди. Наприклад, компанія з високим рівнем боргу може надавати пріоритет зобов'язанням з обслуговування боргу перед виплатою дивідендів, щоб уникнути фінансових труднощів. І навпаки, компанія з достатнім власним капіталом може мати більшу свободу дій під час розподілу дивідендів між акціонерами [11].

Також рішення щодо управління капіталом, такі як інвестиції в можливості зростання, теж впливають на дивідендну політику. Компанії, які утримують значну частину прибутку для фінансування проєктів розширення або науково-дослідницьких ініціатив, можуть вибрати нижчий рівень дивідендних виплат, щоб зберегти капітал для майбутнього зростання. І навпаки, компанії з меншими можливостями для зростання

можуть розподіляти більшу частку прибутку як дивіденди, щоб задовольнити очікування акціонерів і зберегти довіру інвесторів.

Рівень дивідендів та інвестиційні рішення тісно пов'язані між собою. Дивідендна політика компанії подає сигнали інвесторам про її фінансовий стан та майбутні перспективи. Стабільні або зростаючі виплати дивідендів часто свідчать про впевненість у здатності компанії генерувати стабільні прибутки та підтримувати прибутковість акціонерів. Таким чином, компанії можуть коригувати свої інвестиційні рішення відповідно до побажань акціонерів щодо дивідендного доходу. Наприклад, компанія, яка відчуває тиск із боку акціонерів щодо збільшення дивідендів, може надати пріоритет проєктам із коротшим періодом окупності, щоб вивільнити грошові кошти для виплати дивідендів.

Корпоративне управління має важливе значення для формування як управління капіталом, так і дивідендної політики. Ефективні структури корпоративного управління забезпечують прозорість, підзвітність та узгодження інтересів між менеджментом та акціонерами. Ради директорів відіграють у край важливу роль у нагляді за рішеннями щодо розподілу капіталу та встановленні дивідендної політики, яка забезпечує баланс між винагородою акціонерів та збереженням довгострокової фінансової стійкості. Механізми корпоративного управління, такі як активність акціонерів та голосування за дорученням, дають можливість інвесторам впливати на рішення щодо управління капіталом та дивідендної політики, тим самим сприяючи підвищенню підзвітності та створенню акціонерної вартості.

Висновки. Таким чином, сучасна практика управління капіталом у корпоративних фінансах охоплює комплексне знання понять капіталу, стратегічних рамок і контекстуальних чинників, які впливають на прийняття рішень щодо розподілу та управління фінансовими ресурсами. Застосовуючи виважені стратегії управління капіталом і враховуючи зміни ринкових умов, компанії можуть посилити свою фінансову стійкість, оптимізувати розміщення капіталу та створити стійку довгострокову цінність для учасників ринку.

Ефективне управління капіталом передбачає комплексний підхід, що поєднує фінансове планування, інвестиційний аналіз, управління ризиками та дотримання нормативно-правових вимог. Застосовуючи проактивний та адаптивний підходи до управління капіталом, компанії можуть оптимізувати свої фінансові ресурси, зменшити ризики та скористатися можливостями зростання, тим самим підвищуючи акціонерну вартість та забезпечуючи довгострокову стійкість у складних умовах ведення бізнесу.

Загалом, дивідендна політика відіграє важливу роль у формуванні фінансових рішень компанії та впливає на її відносини з акціонерами. Шляхом ретельної оцінки різних факторів та прийняття відповідної дивідендної політики компанії можуть ефективно управляти своїми фінансовими ресурсами, підвищувати акціонерну вартість та утримувати конкурентну позицію на ринку.

Корпоративне управління відіграє важливу роль у формуванні капіталу та розподілі дивідендів у великих компаніях. Сприяючи прозорості, підзвітності та відповідальному управлінню корпоративними ресурсами, ефективні практики корпоративного управління підвищують акціонерну вартість, доступ до ринків капіталу та довгострокову стійкість. Компанії, які надають пріоритет принципам ефективного управління, не лише зменшують ризики та конфлікти, але й зміцнюють довіру, лояльність і стійкість перед викликами сучасного ринку та регуляторного тиску.

Взаємозв'язок між управлінням капіталом та дивідендною політикою великих компаній є складним і неоднозначним. Рішення з управління капіталом щодо структури капіталу, розподілу інвестицій та корпоративного управління суттєво впливають на дивідендну політику, і навпаки. Ефективно управляючи капіталом та узгоджуючи

дивідендну політику з очікуваннями акціонерів, компанії можуть покращити свої фінансові показники, залучити інвесторів та підтримувати довгострокове зростання.

Список використаних джерел

1. Мельник К. Зарубіжний досвід управління фінансами корпорацій та оцінка доцільності його використання в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. № 30. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-52> (дата звернення: 17.01.2024).
2. Кнір М., Ковальчук І. Емісійна політика корпорацій. *Молодий вчений*. 2021. № 8 (96). С. 118–122. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-8-96-25> (дата звернення: 17.01.2024).
3. Бондар Ю. А., Жовновач Р. І., Метіль Т. К., Бондаренко І. В. Економічне стратегування реалізації сценаріїв корпоративної інтеграції акціонерних товариств України. *Вісник економічної науки України*. 2022. № 2. С. 101–107. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.2\(43\).101-107](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.2(43).101-107) (дата звернення: 17.01.2024).
4. Янковська Л. А., Піхоцька О. М., Кошовий Б. П., Стецяк О. Б. Теоретичні засади організації фінансового менеджменту на підприємстві крізь призму інтердисциплінарного підходу. *Академічні візії*. 2022. № 13. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7478494> (дата звернення: 17.01.2024).
5. Герман М. Управління фінансовими ресурсами підприємства та їх вплив на його фінансовий стан. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. Хмельницький, 2022. № 5 (1). С. 175–181. DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-310-5\(1\)-29](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-310-5(1)-29) (дата звернення: 17.01.2024).
6. Чала В. Інституціональна структура зеленого фінансування в розбудові глобальної зеленої економіки. *Економіка та суспільство*. 2021. № 34. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-55> (дата звернення: 17.03.2024).
7. Дема Д. І., Сус Л. В., Сус Ю. Ю. Формування механізму фінансового планування на підприємстві в умовах невизначеності та нестабільності зовнішнього середовища. *Бізнес Інформ*. 2021. № 9. С. 207–215. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-9-207-215>.
8. Марусяк Н. Л., Марусяк О. В. Складові фінансової політики підприємства. *Trends of development modern science and practice: The IX International Science Conference* (November 16 – 19, 2021, Stockholm). Sweden. P.183-185. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/1759> (date of access: 17.01.2024).
9. Ходзицька В. В. Нефінансова звітність в Україні: переваги та недоліки. *Збірник наукових праць ХНПУ імені ГС Сковороди. Серія: Економіка*. 2021. № 19. С. 178–190. URL: <http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/economics/article/view/3683> (дата звернення: 17.01.2024).
10. Партин Г., Папірник С. Забезпечення фінансової стійкості підприємства за умов нестабільності середовища функціонування. *Mechanism of an economic regulation*. 2022. № 3–4 (97–98). С. 129–135. URL: <https://doi.org/10.32782/mer.2022.97-98.21> (дата звернення: 17.01.2024).
11. Бензар О., Лактіонова О. Фінансові обмеження нефінансових корпорацій як чинник фінансової стабільності банківської системи. *Економічний аналіз*. 2019. № 29(2). С. 5–14. URL: <https://doi.org/10.35774/econa2019.02.005> (дата звернення: 18.01.2024).
12. Романишин В. О., Бернацька А. О. Фінансова стратегія та її роль у забезпеченні стійкого розвитку підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 2. С. 54. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2020.2.54> (дата звернення: 18.01.2024).
13. Багацька К. В. Класифікація комунальних підприємств як основа вибору політики їх фінансування. *Економіка та держава*. 2021. № 9. С. 74. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2021.9.74> (дата звернення: 18.01.2024).

14. Царук Н. Г. Підготовка звіту про управління – новий виклик для бухгалтера. *Бізнес-навігатор*. 2019. Вип. 3-2. С. 120-125. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bnav_2019_3-2_25 (дата звернення: 18.01.2024).

15. Царук В. Порівняльний аналіз розуміння прозорості в корпоративному управлінні та в бухгалтерському обліку. *Економічний дискурс*. 2019. № 4. С. 153–159. URL: <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2019-4-16> (дата звернення: 18.01.2024).

16. Казан П. І., Суворова І. В. Сучасні теорії оптимізації структури капіталу. *Підприємництво і торгівля*. 2019. № 25. С. 106–111. URL: <https://doi.org/10.36477/2522-1256-2019-25-15> (дата звернення: 18.01.2024)

17. Овчар О. Теорії структури капіталу та їх вплив на ринкову вартість підприємства. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. Львів, 2019. № 56. С. 249–257. URL: <https://doi.org/10.30970/ves.2019.56.0.3023> (дата звернення: 18.01.2024).